

MIELŐTT ELFU A SORS ZIVATARJA...

Crodálatos ez a mi fajánk. Olyan mint valami titokzatos tűzhányó, amelynek méhében fékezhetetlen, emberfeletti erők tombolnak. Tűzhányó, amelynek láva termékenyítette lakán vérszíró szőlő terem. Szőlő, amelynek tüzes nedvétől megköttyögösödve öntelt hivatkozással mutogatjuk a kíváncsi idegeneknek a fejünk felett tornyosuló kavargó, mozgó veszedelmet, amely bármely pillanatban örökre eltemethet.

Hogy, hogy nem a történelem úgy hozta magával, hogy mindig akkor mutattuk ki a fogunk fehérét, amikor a helyzet módot adott volna, hogy megállván a sarat: örökre biztosítsuk magunknak azokat a területeket, amelyeken most mások rablógazdálkodnak — mi pedig a világ ezen másik fertályán esszük a bujdosás kenyérét.

A modern kanadait nem érdeklik a mi bajaink. A kanadai természetesen elsősorban a saját fájával és a saját országával törődik és egészen bizonyosan úgy fogja intézni dolgát, hogy mielőtt más portája előtt seperne — előbb utánanéző, hogy rendben van-e a saját házatája.

Innen van az, hogy anélkül, hogy fáradságot venne a kanadai átlagember magának és megismerné a mi népünk szorgalmát, füstaságát és becsületességét — egyszerűen kimondja ránk is: nem-kívánatos elem! Csakis azért, mert a sors akarata szerint mi is Középeurópából jöttünk, ahol — legalábbis a magas amerikai közvélemény szemében — pálinka és foghagymaszag tölti meg a levegőt, melyet bicskás balkáni bandák tartanak állandó rezgésben.

Innen van az, hogy a mi tragédiánk nem sajnó bele olyan mélyen a félrevezetett külföldi lelkebe, mint ahogy azt mi szeretnők. A bajainkat nem értik meg, a panaszaikat süket fülekre találnak s a legjobb még ha azt a választ kapjuk, hogy szép, jó s igaz lehet mindaz — de ugyan kit is érdekelnek az ilyen csip-csup dolgok ebben a messzi világban?

És itt nekünk, minden kanadai magyarnak tenni kell valamit. Huzzunk bár százfelé bármilyen téren: a saját fajunk előbbrevitelét mástól nem várhatjuk — azt nekünk magunknak kell minden áron, minden körülmények között tettekké hirdetnünk. A jelek szerint végre talán helyes irányba terelődik a magyar propaganda. Egymásután jelennek meg Európa világvárosainak színpadain és mozivásznain a magyar alkotások. A magyar írók és költők angol, francia és német nyelvre átültetett remekait mind nagyobb élvezettel és elismeréssel olvassa a külföld és végre-valahára gramofonlemezre nyomják Budapesten a maradó értékű magyar zenei alkotásokat, úgyhogy nemsokára a világ bármely részébe vetődött bujdosó szegény is elmerenghet a szívünkhez mégis csak legközelebb álló könyörgésen: Isten áldd meg a magyart...

A millió számú amerikai magyarság létküzdelmében a sok viszálykodás ellenére is van néhány biztató mécsvilág, amely — reméljük — égigérő lánggal élő fáklává fog nőni az idők folyamán. Ha a New Yorkban előadásra kerülő „Ember tragédiája” meg fogja törni a hideg jéki szíveket, ha a magyar mesék legszebbjeit angol nyelven előadó és gyönyörű képekkel díszített kiadásban megjelent „Tiszaparti mesék” varázsa be fog lopódzkodni az amerikai gyermeklelkébe — akkor és azután már jobban meg fognak hallgatni bennünket.

Mert a politikai propagandával már nem lehet meghódítani a közvéleményt. A csehek tizenöt esztendeje bolondították a világ közvéleményét azzal, hogy embertelen elnyomás alatt szenvedő népmilliókat akarnak felszabadítani. Az utolsó évtized azonban óvatossá tette az embereket.

A kisántant ellenünk indított áskálódásainak a tized része sem volt igaz, viszont a mi igazságunknak éppen azért nem lehet több barátot szerezni, miután az emberek nagyrésze megundorodott attól a gondolatától, hogy nagy nemzetek jóakarátát egyes önkormányzatra érett népfajok kizsákmányolására használják fel. Anglia, Amerika és Kanada is, ha kezdi ugyan sejtetni, hogy a Duna völgyében nincs minden rendjén — még ma sem meri elhinni, hogy csalárd álnoksággal kijátszották s így inkább vár, sőt csupa kényelemszeretettel benne is marad a régi kerékgyárában. Nem írunk való rosszakaratból ered az angol-szász népek még a mai napig is tartó kisántant-barátságát, hanem abból következik, hogy a mi földretörésünkkel nem hogy rendezték volna Középeurópa bonyolult kérdéseit, hanem még nagyobb zavart és háborús veszedelmet idéztek elő.

A világ hangulata tehát egyelőre hallgatással és a vészharang kongását hallani nem akaró tettetéssel igyekszik leplezni a mult bűneit, mert a lelkiismeret szavára hallgatni a felszabadítóknak bemutatkozó martalócoknak adott ígéretei után nem mer. Nekünk azonban, akik érezzük, hogy Magyarország ügyének eltiprásával a kanadai magyarság sulyát is aláásták, nekünk nem szabad az Óhaza tragédiájába megnyugodnunk. Minden kanadai magyar, aki becsülettel megállja helyét a saját körében, minden kanadai magyar, aki a legelső munkakalkalmat megragadván tettel bizonyítja be, hogy, mi igenis kívánatos, azaz dolgozó és építő elem vagyunk Kanada számára: megtette a maga hazafias kötelességét.

Tétlenül, bizonytalanul, ide-oda vándorolva azonban semmire sem megyünk. Minden magyar ember azt adja Kanadának, ami benne a legtokéletesebben kifejtett jótulajdonosság. Csakis akkor várhatjuk, hogy ez az új haza édes gyermekének tekintve ne csak örömmel fogadja be, de meg is becsülje a magyart. A régi kanadások verejtékkel szerzett jó hírét csak úgy tarthatják fenn és fejleszthetik tovább az utjak, ha ugyanazon az igaz uton haladnak, mint elődeik. Kísérletezésre, kapkodásra nincs idő. Minden kanadai magyarnak meg kell állnia a helyét, mert más-kép beteljesedik az egyszerű gazdalegény sorjából világhírre emelkedett Arany János mondása:

„Ha minket is elfu a sors zivatarja,

Nem lesz az Istennek sohse több magyarja.”

BORZALMAS A MAGYAROK SORSA A DÉLVIDÉKEN

A SZERBEK UJABB MAGYAR ÉS NÉMETÜLDÖZEST KEZDTEK A HATÁRVIDÉKEKEN

KELEBIA, április hó. — A megszállt területek magyar és német lakossága a legnagyobb idegenkedéssel fogadta a szerb diktatura kiküldetését és hogy ez az idegenkedés nem volt alaplan, azt sok sérelem igazolta már. Beszámoltunk arról, hogyan pusztították el a szerbek a magyar könyvtárakat, de a leg hangzatosabb híre érkezik a megszállott Délvidékről.

Mikor a „kisebbségi” lakosság megtudta, hogy Rapaics Bojolubot az „Orjun” szervezet vezető tagját Újvidéken letartóztatták Schlegel-Antal zágrábi lapszerkesztő meggyilkolásában való bűnrészesség gyanúja miatt a magyarok és németek nagyon föllélegtek; annál nagyobb volt azután a megdöbbenés, amikor kiderült, hogy még ez az esemény is csak az ő üldözésükre szolgált újabb ürügyet. A szélsőséges szerbek ugyanis az Orjun-vezér letartóztatását magyarok és németek besugásának tudták be és ennek alapján újból megkezdtek a magyarok és németek üldözését.

A csajkás örvidéken és az Újvidék körüli községekben mindenütt véres verekedések jeleztek, hogy most, éppen husvét után, ismét nehéz napokat él a magyarság. Felfegyverkezett szerb csoportok rohanták meg a falvak békes lakosságát, a falvak határára és az uccákon tu catszámra verték véresre a magyarokat és a németeket. A helyi csendőrök itt-ott közbeléptek, ebben a közbelépésben azonban nem volt semmi köszönet. Mindenütt csak magyarokat és németeket tartóztatták le, részben azzal megokolással, hogy vélelemben részesítik őket, részben

pedig azzal, hogy ők voltak a zavargások előidézői.

Mint verekedőket és mint a verekedések kezdeményezőit tartóztatták le embereket, akik véres fejjel, irtózatossá összevertve kerültek a csendőrség kezére és akik a tanuk egész légiójával tudták igazolni, hogy minden ok nélkül, szó nélkül megrohanták őket felfegyverzett nacionalista hordák. Az ártatlan gazdaembereket a legtöbb esetben csak sok utánjárásal lehetett kiszabadítani, de igen sokan közülük szerb börtönökben ülnek. Harminc-negyven magyar és német gazdát vizsgálati fogásába helyeztek és hadbírósi eljárást indítanak ellenük az okmányok, hogy az állam közrendjét megzavarták.

Védelmet senkitől sem várhat az üldözött magyar és német lakosság. A nagy-szerb propaganda a legvadulabb napilait él az elrablott Délvidéken. A szélső nacionalista szerbek most akarnak elsöpörni mindenkit, akiről azt hiszik, hogy utjukban áll. A diktatúrával újabb szenvedésekkel és üldözésekkel teli szomorú korszak virradt a szerb uralom alatt élő magyarok és németekre, akiknek még a szerb belső viszályok miatt is csak szenvedniök kell.

— Benes a világ leggazdagabb szociálistája. Hodzsa távozásával kapcsolatban a Hodzsa-párti lapok éles támadást intéznek Benes külügyminiszter ellen s míg kimutatják egyrészt, hogy vagyontalan ember, ezzel szemben a világ leggazdagabb szociálistája az a Benes Ede csehszlovák külügyminiszter, aki külügyminisztersége előtt a fizetésére nagyon rászoruló kis kereskedelmi iskolai tanár volt.

A „KINAI NAGY FAL” EGYIK LEGENDÁJA

San-Hai-Kuan (Hegy-tenger szoros) városa éppen szemben van Port-Arturral, az orosz birodalom néhai híres erődtényével. Port-Arturra többen emlíkeznek, de bizony San-Hai-Kuanról nagyon kevesen tudják Európában, hogy miről vagy inkább kikről híres. Ott terül el a Lias-Tung-öböl partján, dűldező házaival, furcsa, hatalmas falakkal, őrtornyokkal a nagy hegyek felé és alig emlékeztek valami arra, hogy hajdanában San-Hai-Kuan uccáin tizezrével jártak a munkások a közöttük egy fantasztikus gondolkodó, hihetetlen álmok tervezője a Meny nyei Birodalom akkori császára.

Ma San-Hai-Kuan nagyon csendes, halk városka, semmi se épül ott, mint épült valamikor, hanem ellenkezőleg, az ősrégi város ősrégi emlékei is elpusztultak. A városkával szemben, a tengerből kiálló meredek, sisakalaku, hatalmas sziklán egy dupla tornyu pagodát (templomot) vesz észre a San-Hai-Kuanba vezető idegen. S ha történetesen van angolul beszélő a tengerparton lődörgő polgárok között, akkor megtudhatja a pagodának, valamint a városkának is a történetét...

Amikor a tatárhordák — ezek a nyers, egészen vad pusztaitám a millió év nyitját, — börtört mosolyogva Tshi-Hoang-Ti és előadta, hogy a legegyszerűbb lesz, ha egymillió harcost fog roztia, hogy kőfallal fogja körül falaztatni, mert egy harcos levetetni az országot. Tshi-Hoang-Ti császárnak semmi se volt le-

JÓ MÜVELÉS — FÉL TERMÉS

A „GOOD SEED BED IS HALF THE CROP” — RÉGI MONDÁS MOST A LEGIDŐSZERÜBB — ALAPOS TAVASZI MUNKA NÉLKÜL NEM REMÉLHET JÓMINŐSÉGU ÉS VADOCMENTES NAGY TERMÉST A GAZDA

A bevetendő talaj porhanyóvá tétele és a már földben levő gyommagok csírának és gyökereinek meglazítása a farmer legfőbb gondja a tavaszi vetés előtt. Nem mintha ezzel már vége volna a száz napos kemény munkát megkiváló kanadai termelési időnek, nem mintha a megfelelő előkészítéssel már tényleg biztosítva is volna a jó termés — de enélkül nem is remélhet sokat a farmer. Hiszen még a legjobban megmunkált földbe a kellő időben elvetett jó magból fejlődő gabonának is ezerféle természeti akadállyal kell megküzdeni s éppen azért különösen Kanadában érvényes a magyar gazda mondása: — Ki mint vet, úgy arat.

Ezekután talán nem lesz érdektelen egy kis bejllantást vetnünk a földművelés gyönyörű természeti műhelyébe, hadd lássuk, hogy mi is történik az anyaföldben az egyes gazdasági szerzők számok tükröztes acéja nyomában.

AZ KEVAS CSODÁKAT MÜVEL A GYÖKEREK ALVILÁGI BIRODALMÁBAN

Míg a gyalogekével szántó farmernek — ha fáradságosabb — a munkája — aránylag hamarabb elmúlik a munkaléde, addig a naphosszat üldögélő gazdaember ráér gondolkozni azon, hogy mi minden is történik az ekevas alatt. A szántás elsősorban is levegőt juttat az alsóbb földrétegekbe s ezáltal elősegíti a gyökerek, szalma, régi magok stb. elrothadását, nagyban szaporítja a földben lévő láthatatlan baktériumokat, melyek a gabona egészségesebb fejlődéséhez nélkülözhetetlenek. Ezenkívül beforgatja és eltakarja a föld felületét a talaj, trágyát, elhullott szemet és vadócot s ezáltal egyrészt utból rakja, mindezeket, másrészt pedig a talaj termékenységét fokozza.

Megjegyezhetjük még a szántásnak azt az érdekes tulajdonságát is, hogy pontos méretek támasztétele szerint a földnél mindig melegebb levegő beengedése vel emeli a talaj hőfokát s ezért fejlődik a gabona a tavasszal szántott melegegyben jobban,

A PORHANYÓSSÁ DOLGOZOTT TALAJ HENGERELÉSÉNEK FONTOSSÁGA

Bár sok olyan gazda, akinek nincs hengere (packer) úgy teszi alkalmassá a talajt a verőmag befogadására, hogy szántás, tárcsázás és boronálás után legalább néhány napig üllenedni hagyja — a henger széleskörű alkalmazása éppen a rövid nyár miatt gyorsított kanadai gazdálkodásban ajánlatos. Ha ugyanis a talajművelés után mindjárt a még ki nem száradt laza földbe vethetjük a magot és utána jól végighengereljük, akkor a mag azonnal közvetlen érintkezésbe kerül a nedves földdel és három, sőt öt nappal előbb ver gyökeret, mint máskülönben. Ez a néhány nap könnyen pár száz dollárt jelenthet a farmernek, különösen egy korai fagy esetén.

Ezenkívül a jól megmunkált földben a mag körülbelül ugyanolyan mélységben nagyjából egy

— De uram, — szolt egy öreg hadvezér — megdöngöltad, hogyan fogod pótolni ezeket a harcosokat?

— A többiek is bólogattak: — Igen, igen, megdöngöltad? Tshi-Hoang-Ti elmerengett. Hosszu időn át ül így, mozdulatlanul, ugyszintén a többiek is, akik mind kiváló férfiak voltak. Végre megmozdult a császár. Selyemköpenyét felemelte és mosolyogva nézett tanácsosaira.

— Azt hiszem, kiegyeztem az őseimmel. Maradjon meg a millió harcos, hanem azt kell befalaztatni, akinek a neve millió szellemet jelent!

Igy kiadták a parancsot, hogy meg kell keríteni az épülő fal védelmezőjét.

A szomszéd faluban, mennyegzői ünnepe tartottak egy szegény ember házában. Ide mentek be a császár katonái és minden kijárást elálltak.

— Hogy hívnak téged? — kérdezte az egyik tiszti a völégénytől.

— Van-Csei-Liangnak, — felelte az. — Millió Szellemnek.

— Akkor gyere velünk — intettek a katonák, — mert a feleséges császár látni akar.

Szegény Van-Csei-Liang és a menyasszonya is Mun-Csiang-Nó, meglepődött; vajjon mit akar egy ilyen senkitől a fényes-homlokú császár?

De a katonák nem mondtak semmit, talán nem is tudtak semmit, csak elvitték Van-Csei-Liang szobát San-Hai-Kuanba.

Itt már készen volt a készülő fal alapja, ahová bezárták élve a szegény szobát, akinek a neve millió szellemet jelentett.

Mun-Csiang-Nó pedig heteken át várta a völégényét, de hogy

nem jött, felszedte legékecsőbb ruháját, azt amelyiket a nászünnepeken viselt és begyalogolt San-Hai-Kuanba, a császárhoz.

— Te nem tudod, kicsike, mi történt a völégényeddel? — csodálkozott Tshi-Huang-Ti. Ő lett a birodalom védelmezője. A fal pincéjében él... talán már meghalt. Ki tudja? Olyan furcsa az élet leányom.

Mun-Csiang-Nó busan ment haza.

Másnap dobszóval, harsonnari-költással vonult át a falun Tshi-Hoang-Ti császár. A szegény menyasszony háza előtt megálltak a katonák és maga a fényes homlokú császár belépett a kopott házacskába.

— Elviszem a lányodat, — mondta a házigazdának. — Olyan szép, hogy császárnak kell lennie.

Mun-Csiang-Nó, aki jól nevelt lány volt, megnyugodott a császár akaratában.

— A feleséged leszek, uram — mondta és könny csillant meg a pillán. — mert az én akaratom jelentéktelen. Hanem valamire kérnék. Hogy kiengeszteljem elhalt völégényem szellemét, kérlek, tégy a kívánságom szerint. Építsd a tenger partjára egy templomot, Van-Csei Liang emlékére.

A császár ígért mondot és esztendő multával elkészült a templom.

Akkor is úgy nézett ki, mint mostan, csak talán nem voltak olyan barnák a falai.

Tshi-Hoang-Ti, a hatalmas császár, felvitte Mun-Csiang-Nó-t a kiengesztelés templomába. Ott álltak a szélső torony peremén, ahol lesztöföfű szörnyek merednek a tenger felé.